

OD REDAKCJI

Numer 15 „Polonia Journal” został poświęcony tematowi: *Społeczne niepokoje na przestrzeni dziejów. Naukowe analizy, interpretacje i reprezentacje w literaturze i sztukach wizualnych.*

Społeczne niepokoje, czynniki które je powodują, ich ekonomiczne i historyczne konsekwencje oraz ich reprezentacja w kulturze to tematy którymi zajelismy się w tomie nr 15 Polonia Journal. Ta obszerna tematyka wpisuje się nie tylko w szerokie zainteresowania pracowników badawczych poświęconych badaniom ogólnie pojętej kultury społeczeństw, ale również ekonomistów, politologów, historyków i przedstawicieli innych specjalności.

Reprezentacja społecznych niepokojów w literaturze i sztukach wizualnych przyczynia się do zrozumienia emocjonalnego wpływu niepewnych czasów na odczucia ludzi. W trakcie artystycznego przetwarzania rzeczywistości w dzieło sztuki, artyści dostarczają pochwalnych hymnów, hymnów żałobnych oraz jakże potrzebnych komentarzy na temat trudnej do zrozumienia i zaakceptowania otaczającej nas rzeczywistości.

Eseje które zostały zgłoszone do publikacji poruszają nie tylko zagadnienia ogólne związane z tematyką niepokojów społecznych, przykładowo badania filozoficzne, socjologiczne i kulturoznawcze, ale również podają opisy konkretnych przypadków i konsekwencji jakie te niepokoje przyniosły.

Z propozycji tematycznych zaproponowanych w Call for Papers, takich jak

1. Przeobrażenia ekonomiczne, społeczne a sfera „ducha”

2. Zróżnicowanie ekonomiczne, jego wzrost i konsekwencje tego wzrostu
3. Atomizacja życia społecznego. Dezintegracja osobowości
4. Prawa człowieka i ich zagrożenia
5. Kultura masowa. Tandeta i kicz. Świat symulaków
6. Religia we współczesnym świecie; dezintegracja tradycji

wszystkie zostały uwzględnione i zaprezentowane w fascynujących rozprawach. Opis i interpretacje wszystkich esejów przedstawiam w pierwszym artykule tego tomu, *Pre Emptive Anxiety or Existential Freedom of Choice*. Esej ten ilustruje niektóre założenia tematu trzeciego i poświęcony jest dezintegracji osobowości pod wpływem permanentnego niepokoju i niepewności co do przyszłości. Stosowane przeze mnie Teorie Afektu i Egzystencjalizmu stanowią teoretyczną bazę przydatną do analizy obszarów rozważań w załączonych tekstach.

W artykule Wojciecha Kaute, *Kant – inaczej. Jednostka i jej wolność w świecie aksjologicznej nicości. Wokół książki Marka J. Siemka „Idea transcendentalizmu u Fichtego i Kanta*, ton niepokoju realizuje się w dwuznaczności myśli Kanta. Autor uważa, że jego myśl w nowożytnym świecie *nicości* miała dać jakąś szansę na wyjście z niej. Taka teoria mogła stworzyć przesłanki konkretnej polityki, która opierając się na rozważaniach Fichtego, mogła prowadzić do totalitaryzmu. Więc już pierwszy głęboko przemyślany artykuł wprowadza wątpliwość co do humanizmu Emanuela Kanta, który w sposób niekoniecznie przejrzysty i jasny dla siebie samego otworzył możliwość zaistnienia totalitaryzmu.

W dalszych artykułach mówiących o różnych aspektach współczesności, jak dzhadyzm, terroryzm, zagadki rosyjskiej duszy, post-socjalistyczna ideologia w krajach Wschodniej Europy, kicz, moralność w świecie symulakry, świat Baraka Obamy oraz obecność/nieobecność Jezusa w pop-kulturze, wszystkie propozycje tematyczne znalazły swój oddźwięk w pasjonujących esejach.

Lenuta Giukin w artykule *Cristian Mungiu: Social Realism In “Beyond The Hills” and “Graduation”* omawia post-socjalistyczne ideologie które pokutują w rumuńskiej mentalności w bardziej lub mniej oczywisty sposób. Elżbieta Jaszczurowska i Mirosław Laszczak w eseju *Kicz jako zagrożenie w kształtowaniu własnego życia i w realizacji życiowych celów*, omawiają zjawisko kiczu jako wysoko negatywny objaw kulturowy dzisiejszego świata.

Ewa Kubas w tekście *Wybrane implikacje filozoficzne w rozważaniach na temat świata wirtualnego jako symulakrum antropocentryzmu*, zastanawia się nad etyką i moralnością w świecie internetowej symulakry. Optymistycznie, autorka ma nadzieje że w świecie Internetu człowiek będzie bardziej etyczny, a jego Avatar będzie zaprzeczeniem ludzkiej podłości. Niestety egzystencjalna wolność wyboru prowadzi ku przerażającym aktom brutalności.

Kornel Sawiński w eseju *Państwo Islamskie przeciw systemowi światowemu*, przeprowadza dogłębną analizę historyczną i ideologiczną Państwa Islamskiego. Dokładna analiza faktów oraz ideologii która była i jest wyznacznikiem ich morderczych działań prowadzi autora do jednej z konkluzji że System Światowy z jego obłudą i hipokryzją mógł być jednym ze źródeł determinacji dzihadystów. „Gdyby nie było tej obłudy i podwójnych standardów prawdopodobnie nie mieliby takiego uzasadnienia dla swojej ekspansji i zbrodni” – rzecze autor.

Małgorzata Zarębska w artykule *Rosja – Europa – Polska. Odwieczny problem*, porusza istotny problem ważny w świetle obecnych wydarzeń politycznych na wschodzie Europy. Kim są Rosjanie, czy tylko zwolennikami totalitaryzmu i agresji, czy też społeczeństwem o różnorodnych poglądach i podejściach do wydarzeń w Rosji i na świecie. W swoim krytycznym podejściu do stereotypów i mitów kształtujących wizerunek Rosjan, autorka zdecydowanie twierdzi: „Nie ma czegoś takiego jak «dusza rosyjska»”. A to oznacza, iż Rosja to nie Putin. Istnieje „Rosja jako taka”. I z nią trzeba nawiązać współpracę. W swoim obrazoburczym

eseju autorka skutecznie rozprawia się z głębokim nawarstwieniem się stereotypów, które nijak się mają do rozwijającego się na naszych oczach chaosu w dzisiejszej Rosji.

Matylda Łazarczyk pisząc tekst *Barack Obama – Fenomen przywództwa* prawdopodobnie nie przypuszczała że jej esej stanie się podświadomą krytyką Władimira Putina, przywódcy wprowadzającego niepokój obecnie nie tylko w Europie, ale pośrednio i na całym świecie. Po teoretycznej analizie pojęcia „przywództwo”, autorka przechodzi do omówienia osoby Baracka Obamy i jego roli w polityce USA oraz w świecie. Poczynając od cech osobistych, poprzez wykształcenie i zasługi zawodowe (były prezydent jest wybitnym prawnikiem), autorka dokładnie analizuje jego zwyczajną prezydenturę. Podkreśla wysoką inteligencję przywódcy i umiejętność przystosowania się do wszelkich sytuacji politycznych w czasie prezydentury, co zaowocowało między innymi budowaniem sojuszy międzynarodowych, a nie eskalacją działań zbrojnych, jak to miało miejsce w przeszłości. Esej ma wydźwięk nostalgiczny, jak gdyby autorka przekazywała nam ostrzeżenie, że w świecie demolowanym przez Putina, przywódca tej klasy co Obama może się już nigdy nie pojawić.

Ostatni tekst w tym numerze „Polonia Journal”, *Głód na Jezusa. Notatki na marginesie (nie)chrystologii i popkultury*, to ciekawa rozprawa Mateusza Żyły na temat obecności mitu, legendy, symulacry czy też antropologicznego istnienia postaci Jezusa w kulturze ogólnie i w popkulturze współczesnej. Starannie wprowadzając ten delikatny temat w kontekście kultury autor powołuje się na młodoheglistów oraz na Chrystusa kairotycznego wg eseju Piotra Augustyniaka *Jezus Chrystus Nie Chrystus*. Zgodnie z rozważaniami Augustyniaka „Jezus to reprezentatywny przykład afirmatywnej egzystencji w «Teraz», rozumianej jako życie w transie”. Po analizie innych szalenie ciekawych i czasami rebelianckich teorii na temat domniemanych wypowiedzi Jezusa Chrystusa, autor przechodzi do omówienia jego obecności w popkulturze.

Poczynając od punkowo-metalowej płyty *Droga* Tomasza Budzyńskiego, kontynuując analizą filmu Zbigniewa Masternaka *Jezus na prezydenta!*, poprzez polską rock-operę *Jezus Christ Superstar* opartą na oryginale Andrew Lloyd Webbera oraz Tima Rice'a, autor artykułu przytacza brutalny film Mela Gibsona *Pasja*, jako końcowy argument twierdzenia, z którym zgadzam się w stu procentach. Bez względu na to czy zakładamy myślenie logiczne czy też nielogiczne, czy jesteśmy osobami wierzącymi w bogów czy też nie, „Jezus pozostaje «elementem składowym cywilizacji europejskiej»” i jako taki podlega intelektualnym i emocjonalnym rozważaniom w równej mierze jak inne zjawiska kulturowe.

Zapraszam państwa do lektury wszystkich pasjonujących artykułów.

Janina Falkowska, dr hab., prof. WSEH

FROM THE EDITOR

“Polonia Journal” no. 15 has been devoted to the topic of Social Unrest in History. Analyses, interpretations and representations in literature and visual arts. Social unrest, the factors which contribute to them, their economic and historical consequences and their representation in culture, all of them are topics discussed in the present volume of Polonia Journal. This broad thematic belongs to the research areas represented not only by anthropologists dealing with largely interpreted cultural phenomena but also by economists, political sciences researchers, historians, multimedia specialists, and, representatives of other specializations.

Representation of social unrest in literature and visual culture contributes to a greater understanding of the influence of uncertain time on emotions of people everywhere. While transferring reality into a work of art, artists create mournful anthems, praise songs and artistic commentaries to a reality which is difficult to understand and accept.

The essays included for publication discuss not only general issues related to social unrest, like those dealing with philosophical, sociological and cultural areas but also portray real world examples of unrest and the consequences they bring to people and the world.

The topics included in the Call for Papers, such as:

1. Economic and social transformations vs. spiritual sphere
2. Economic growth and its consequences
3. Atomisation of social life and personality disintegration
4. Human rights under threat

5. Mass culture – kitsch and trash. The world of simulacra.

6. Religion – disintegration of tradition

have been discussed in fascinating essays. I present the description and interpretation of all these essays in the first article of this volume, “Pre Emptive-Anxiety or Existential Freedom of Choice.” My essay illustrates some of the hypotheses in the essays dealing with atomisation of social life and disintegration of personality under the influence of permanent anxiety and uncertainty about the future. Theory of Affect and the Theory of Existentialism provide a theoretical basis useful for all the areas the authors of the essays have covered in their works.

In the article by Wojciech Kaute, *Kant – Otherwise. The Individual and His Freedom in The World Axiological Nothingness. Around The Book by Mark J. Siemek “The Idea of Transcendentalism in Fichte and Kant. A Study of The History of Philosophical Problems of Knowledge” (Kant – inaczej. Jednostka i jej wolność. W świecie aksjologicznej nicości. Wokół książki Marka J. Siemka: “Idea transcendentalizmu u Fichtego i Kanta”)* the feeling of uncertainty emerges from the ambiguity of Kant’s thought. The author postulates that “Kant’s thought in the modern world of ‘nothingness’ was supposed to give a chance of getting out of it. This kind of theory could provide a premise for a tangible politics which, based on the thought of Fichte, an interpreter of Kant’s thoughts, could lead to a form of totalitarianism.” This deeply thoughtful article introduces an element of doubt about Emanuel Kant’s humanism, who may have introduced a possibility of totalitarianism unknowingly to himself.

In further articles dealing with many aspects of modern times, like jihadism, terrorism, the mysteries of “Russian Soul”, post-socialist ideology in the countries of Eastern Europe, kitsch, morality in the world of simulacra, the world of Barack Obama and the presence/absence of the figure of Jesus in pop-culture, all these aspects have manifested themselves in brilliant essays.

Lenuta Giukin, in the article *Cristian Mungiu: Social Realism in "Beyond the Hills" and "Graduation"* describes post-socialist ideologies which still linger in the Romanian mentality in a more or less conspicuous manner.

Elżbieta Jaszczurowska and Mirosław Laszczak in the essay *Kitsch as A Threat in Shaping One's Own Life and Achieving Important Life Goals (Kicz jako zagrożenie w kształtowaniu własnego życia i w realizacji życiowych celów)*, by Mirosław Laszczak and Elżbieta Jaszczurowska describe the phenomenon of kitsch as a troubling and negative warning sign in the culture of the contemporary world.

Ewa Kubas in the essay *Selected Philosophical Implications of The Topic of a Virtual World as A Simulacrum of Anthropocentrism (Wybrane implikacje filozoficzne w rozważaniach na temat świata wirtualnego jako symulakrum antropocentryzmu)* wonders about the ethics and morality in the world of the Internet Simulacra. Optimistically, the author hopes that in the world of the Internet a human being will be more ethical and that its Avatar will become a counter-being to his own nastiness. Unfortunately, the freedom of choice on the Internet leads mankind to acts of extreme brutality within the Internet world.

Kornel Sawinski in the next essay, *Islamic State Against the World System (Państwo Islamskie przeciw systemowi światowemu)*, carries out a deep historical and ideological analysis of the Islamic State. A careful study of the facts and ideologies which underlie their murderous activities, leads the author to a conclusion that the hypocritical World System could be one of the important sources of the Islamists' determination. "If the World System's hypocrisy were not so acute and they did not have a double standard, probably jihadists would not feel justified in executing expansion and murder," says the author.

In *Russia – Europe – Poland; An Age-Old Problem (Rosja – Europa – Polska: odwieczny Problem)*, Małgorzata Zarebska covers an important area of stereotyping Russians, the area which has become quite important

in view of the present events in the East of Europe. Who are common Russians, are they all supporters of dictatorship and aggression, or, are they representatives of varied opinions and approaches to the events in Russia and the world? In her critical approach to stereotyping and mythologizing Russians, Zarebska openly states that there is no Russian Soul. Russia is not Putin. There is only Russia “as such.” She postulates starting dialogue and cooperation with the latter. In her insightful essay the author deconstructs this curious layering of stereotypes which has no place in reality today marked by the social chaos unravelling in today’s Russia before our eyes.

When writing *Barack Obama – The Phenomenon of Leadership* (*Barack Obama – fenomen przywództwa*), Matylda Lazarczyk has probably not predicted the fact that her essay will become an unintentional critique of Wladimir Putin today. After the theoretical analysis of the term “leadership”, the author describes the persona of Barack Obama and the part he plays in the politics of the USA and of the world. Starting from the personal features, his education and professional accomplishments, the author examines his successful rule as president. The essay has a nostalgic quality, as if the author communicated a warning that the leader of the same stature as Obama may not appear again.

The last essay in this volume, *Hunger for Jesus. Notes At the Margins Of (Non)Christology and Pop-Culture* (*Głód na Jezusa. Notatki na marginesie (nie)chrystologii i Popkultury*) is an interesting study by Mateusz Zyla about the existence of myth, simulacra and the anthropological presence of the persona of Jesus in general culture and the contemporary culture. The author refers to the essay by Piotr Augustyniak who proposes that “Jesus is an example of the affirmative existence in the present, understood as a life in trance.” Following this postulation, Zyla concentrates on the presence of the persona of Jesus in popular culture. He starts his analysis from the punk record of Tomasz Budzynski, follows with the analysis of the film *Jesus for president!* by

Zbigniew Masternak and of the rock opera *Jesus Christ Superstar* based on the original of Andrew Lloyd Weber and Tim Rice, and ends his examples with Mel Gibson's film *Passion*. He consistently proves in his article that Jesus remains an important feature of European civilization.

I welcome you to participate in all the fascinating debates presented in "Polonia Journal" no 15.

Janina Falkowska